

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดบุรีรัมย์

THE RELATIONSHIP BETWEEN EXECUTIVES LEADERSHIP AND GOOD GOVERNANCE
OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN BURIRAM PROVINCE

นายสุวัฒน์ โนทยาน

มหาบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ แขนงวิชาการรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ดร.เสน่ห์ จุ้ยโต

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ดร.ชินรัตน์ สมสืบ

รองศาสตราจารย์บำนาญ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ (2) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารฝ่ายการเมือง พนักงานส่วนตำบลสายงานบริหาร และพนักงานส่วนตำบลสายงานปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 3,100 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 355 คน ตามสูตรการคำนวณหาโร ยามาเน เคื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลางทุกแบบ ไม่ว่าจะเป็นภาวะผู้นำแบบบงการ แบบให้การสนับสนุน แบบให้มีส่วนร่วม และแบบมุ่งความสำเร็จ (3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลในระดับต่ำ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ผู้บริหาร ธรรมาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

ABSTRACT

The purposes of this research were: (1) to study of good governance principles of sub-district administration organization in Buriram Province, (2) to study of executives leadership of sub-district administration organization in Buriram Province, and (3) to analyze the relationship between executives leadership and good governance of sub-district administration organization in Buriram Province

The number of population included executives, members of sub-district administration organization officials in Buriram Province was 3,100 persons. The sample was 355 persons by the application of Taro Yamane's calculation. Instrument used was questionnaire. Statistical tools employed were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation analysis.

The study revealed that (1) good governance principles of sub-district administration organization in Buriram Province was at high level (2) executives leadership of of sub-district administration organization in Buriram Province was at medium level in every style that directive leadership style, supportive leadership style, participative leadership style, achievement-oriented leadership style (3) executives leadership of sub-district administration organization in Buriram Province correlated with good governance principles at low level.

Keywords: Leadership, Executives, Good Governance, Sub-district Administration Organization, Buriram Province

บทนำ

ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทยปี พ.ศ. 2540 ทำให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญในการปฏิรูประบบราชการ ด้วยการบริหารภาครัฐแนวใหม่ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา รวมทั้งนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) กำหนดไว้ในบทที่ 6 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาประเทศให้เกิดดุลยภาพทั้งในมิติของเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง ซึ่งจะนำไปสู่สันติสุขและความยั่งยืน นอกจากนี้ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ตราไว้ในหมวด 1 มาตรา 6 คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้ (1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน (2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น (5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ (7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ จะเห็นได้ว่าหลักธรรมาภิบาลถูกกำหนดให้เป็นนโยบายและแนวทางในการพัฒนาประเทศและปฏิรูประบบราชการ โดยเฉพาะนำไปใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่จำนวนมากและกระจายอยู่ทั่วประเทศปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้นำซึ่งมีบทบาทชี้นำองค์กร ในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งต้องบริหารราชการ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน และนำพาองค์กร ไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีภาวะผู้นำในทุกๆ สถานการณ์ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง แห่งยุคสมัยการ

แข่งขัน ด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจ สู่ท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์แบบ

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลยุคปัจจุบันยังต้องมุ่งสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อนำไปสู่ประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีผู้บริหาร ในองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีหน้าที่โดยตรงในการบริหารโครงการพัฒนาต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องทำงานท่ามกลางผลประโยชน์และความเสี่ยง รวมทั้งต้องมีบทบาทหลักในการกำหนดเม็ดเงินในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการและประชาชน รวมไปถึงช่วยลดปัญหาการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อทราบถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล และความสัมพันธ์ระหว่างกัน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และประชาชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร กับธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร
ประชากร คือ ผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ 155 แห่งรวม 3,100 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 1. ผู้นำแบบ บงการ 2. ผู้นำแบบให้การสนับสนุน 3. ผู้นำแบบมีส่วนร่วม 4. ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ

ด้านธรรมาภิบาล ผู้วิจัยศึกษาตามแนวคิดของสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาบูรณาการกับแนวคิดการบริหารจัดการรัฐกิจแนวใหม่ (สถาบันพระปกเกล้า 2551:153) ประกอบด้วย 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า 7. หลักการบริหารจัดการ 8. หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 9. หลักองค์กรแห่งการเรียนรู้ 10. หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา เก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ธรรมาภิบาล คือ การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามหลักพื้นฐาน 10 ประการ ได้แก่

1.1 หลักนิติธรรม คือ กฎหมายที่เป็นธรรมและเหมาะสม เป็นที่ยอมรับของสังคม

1.2 หลักคุณธรรม คือ ความดีงามในจิตใจ มุ่งสร้างชาติ มีศีลธรรมซื่อสัตย์สุจริต เห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือผู้อื่น

1.3 หลักความโปร่งใส คือ เปิดเผยตรงไปตรงมา ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

1.4 หลักการมีส่วนร่วม คือ ประชาชนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ มีเวทีสาธารณะ มีการประชาพิจารณ์ รวมถึงมีการลงประชามติ

1.5 หลักความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ภาระหรืออันในการแก้ไขปัญหา

1.6 หลักความคุ้มค่า คือ ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ

1.7 หลักการบริหารจัดการ คือ กระบวนการคิดตัดสินใจ และนำไปปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.8 หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ การเพิ่มศักยภาพของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

1.9 หลักองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ องค์กรที่คนในองค์กรมุ่งมั่นใฝ่เรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้

1.10 หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ การใช้เทคโนโลยีสร้างเครือข่ายสารสนเทศและการสื่อสาร และใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คือ ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมรูปแบบภาวะผู้นำตามแนวคิดของ เฮ้าส์และมิทเชลล์ (House and Mitchell) ซึ่งพิจารณาตามความเหมาะสมของสถานการณ์ ประกอบด้วย

2.1 ผู้นำแบบบงการ คือ ผู้นำที่ชอบใช้อำนาจและบงการผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ทำตามการสั่งการของตนเอง

2.2 ผู้นำแบบให้การสนับสนุน คือ ผู้นำที่เข้าใจและเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

2.3 ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม คือ ผู้นำที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมคิดร่วมตัดสินใจ

2.4 ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ คือ ผู้นำที่จูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย พัฒนาผลการปฏิบัติงานและเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา

3. องค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยมีโครงสร้าง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา ฝ่ายข้าราชการประจำ (พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง)

4. ผู้บริหาร คือ นายกองคการบริหารส่วนตำบล รองนายกองคการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ 155 แห่ง จำนวน 3,100 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 355 คน การสุ่มตัวอย่างดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) แบ่งเป็น 3 ชั้นภูมิ ดังนี้ 1. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ จำนวน $50 \times 11.5\% = 5$ คน 2. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จำนวน $2,922 \times 11.5\% = 336$ คน 3. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จำนวน $128 \times 11.5\% = 14$ คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบรรณารักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 49 ข้อ โดยวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยหลักบรรณารักษณ์ 10 หลัก ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 21 ข้อ โดยวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบของภาวะผู้นำใน 4 แบบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบล จำนวน 355 คน จากองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

สรุปการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.8) มีอายุ 22 - 30 ปี (ร้อยละ 40.3) รองลงมาได้แก่ อายุ 31- 40 ปี (ร้อยละ 31.0) วุฒิก่อนศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 55.2) ตำแหน่งพนักงานส่วนตำบล สายงานปฏิบัติ (ร้อยละ 70.1) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง (ร้อยละ 94.7)

2. การนำหลักบรรณารักษณ์มาใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก (=3.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักบรรณารักษณ์อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 (=3.98) และหลักนิทรรศรรมอยู่ในระดับมากอันดับที่ 2 (=3.81) หลักการมีส่วนร่วม (=3.78) หลักการบริหารจัดการ (=3.73) หลักความคุ้มค่า (=3.69) หลักความโปร่งใส (=3.67) หลักความรับผิดชอบ (=3.65) หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์(=3.62) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (=3.32) และหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ (=3.30) พบว่ามีการนำมาใช้ในระดัปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 หลักนิทรรศรรม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักนิทรรศรรมมาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.81) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีเพียงข้อประชาสัมพันธ์ระเบียบและกฎหมายต่างๆ ให้ประชาชนทราบ (=3.49) อยู่ในระดัปานกลาง

2.2 หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.81) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อถูกนำมาใช้ในระดัมาก โดยข้อมุ่งส่งเสริมคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต (=4.13) อยู่ในระดัมากอันดับที่ 1 และข้อมีกิจกรรมการทํานุญและบริจาคเป็นประจำ (=3.90) อยู่ในระดัมากอันดับสุดท้าย

2.3 หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความโปร่งใสมาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.67) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีข้อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้าตรวจการเงินการคลัง (=3.46) และข้อแสดงข้อมูลการเงิน-การคลังอย่างเป็น

ปัจจุบันต่อสาธารณะ (=3.44) อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

2.4 หลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.78) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา (= 3.95) ข้อจัดประชุมประชาคมเป็นประจำ (=3.93) ข้อแต่งตั้งประชาคมร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง (=3.88) และข้อมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม (=3.68) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนข้อให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภา (=3.47) อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความรับผิดชอบต่อมาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.65) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อใส่ใจต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน (=3.86) ข้อจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเป็นธรรม (=3.83) และข้อมีจุดรับเรื่องรวบรวมทุกข์ประจำหมู่บ้าน (=3.64) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนข้อแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ (=3.49) และสามารถบริหารจัดการความขัดแย้งได้ (=3.42) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.6 หลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.69) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อธรรงค์ให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานอย่างประหยัด (=3.94) ข้อใช้ทรัพยากร/งบประมาณอย่างคุ้มค่า (=3.77) และข้อจัดลำดับความเร่งด่วนของโครงการ (=3.61) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนข้อแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ (=3.45) อยู่ในระดับปานกลาง

2.7 หลักการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการบริหารจัดการมาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.73) โดยพิจารณาพบว่า ทุกข้อถูกนำมาใช้ในระดับมาก โดยข้อปฏิบัติตามระเบียบขั้นต่อนอย่างถูกต้องเพื่อประโยชน์สาธารณะ (=3.87) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือข้อมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อบริการประชาชน (=3.84)

2.8 หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.62) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อส่งเสริมด้านการศึกษาและ

ฝึกอบรม(=3.80) อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ข้อให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทุนมนุษย์ (=3.69) ส่วนข้อการใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (=3.49) มีการใช้แค่ระดับปานกลาง

2.9 หลักองค์การแห่งการเรียนรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักองค์การแห่งการเรียนรู้มาใช้โดยรวมในระดับปานกลาง (=3.30) โดยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อมีการประชุมและสัมมนาเป็นประจำ (=3.50) ข้อมีการบูรณาการความรู้ในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน (=3.46) ข้อทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงาน (=3.26) ข้อมีการสอนงานโดยผู้รู้และมีประสบการณ์ (=3.22) และข้อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ (=3.06) ตามลำดับ

2.10 หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้โดยรวมในระดับปานกลาง (=3.32) โดยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อมีเครือข่ายสารสนเทศที่ทันสมัย (=3.50) ข้อใช้เทคโนโลยีจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ (=3.49) ข้อใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการบริการ (=3.41) ข้อพัฒนาทักษะของผู้ใช้งานเครือข่ายสารสนเทศ (=3.31) และข้อประชาชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานได้ทางเครือข่ายสารสนเทศ (= 2.90) ตามลำดับ

3 ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำโดยรวมในระดับปานกลาง (=3.13) โดยพิจารณาตามแบบภาวะผู้นำพบว่า ทุกแบบมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้นำแบบบงการ (=3.39) ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (=3.20) ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ (=3.08) ผู้นำแบบให้การสนับสนุน(=2.87) ตามลำดับ จำแนกแต่ละแบบสรุปได้ดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำแบบบงการ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบบงการโดยรวมในระดับปานกลาง (=3.39) โดยพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อผู้นำสื่อสารกับท่านในลักษณะสั่งการ (=3.68) และ ข้อความสัมพันธ์ของท่านกับผู้นำเป็นแบบเจ้านายกับลูกน้อง (= 3.63) ตามลำดับ ส่วนอีก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำมักสั่งงานท่านโดยใช้อำนาจคิดและตัดสินใจเพียงคนเดียว (=3.39) ข้อผู้นำกำหนดกฎเกณฑ์ขั้นตอนการทำงานให้ท่านอย่างมีมาตรฐาน

(=3.12) และข้อผู้นำควบคุมการทำงานของท่านอย่างเข้มงวด (=3.10) ตามลำดับ

3.2 ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนโดยรวมในระดับปานกลาง (=2.87) โดยพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำใส่ใจในงานและชีวิตส่วนตัวของท่าน (=3.04) ข้อผู้นำมีความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือท่านอย่างจริงใจ (=2.91) ข้อผู้นำสามารถไกล่เกลี่ยและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งให้ท่านได้ (=2.85) ข้อผู้นำส่งเสริมและพัฒนาความก้าวหน้าของท่าน (=2.84) และข้อท่านรู้สึกอุ่นใจและไว้วางใจต่อผู้นำ (=2.72) ตามลำดับ

3.3 ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมโดยรวมในระดับปานกลาง (=3.20) โดยพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำของท่านมุ่งการทำงานเป็นทีม (=3.45) ข้อในการทำงานท่านและผู้นำยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีเหตุผล (=3.18) ข้อผู้นำเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็น (=3.13) ข้อท่านและผู้นำมีการประชุมและปรึกษาหารือกันเป็นประจำ (=3.05) ตามลำดับ

3.4 ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จโดยรวมในระดับปานกลาง (=3.08) โดยพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำมอบหมายงานให้ท่านทำเป็นประจำ (= 3.37) ข้อผู้นำกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายในการทำงานให้ท่าน (=3.17) ข้อผู้นำของท่านมีมาตรฐานการทำงานที่สูง (=3.15) ข้อผู้นำมีการประเมินการทำงานของท่านเป็นประจำ (=3.13) ข้อผู้นำกล้าชื่นชมและตำหนิท่านในสถานการณ์และเวลาที่เหมาะสม (=3.12) ข้อท่านได้รับการสร้างเสริมประสบการณ์การทำงานจากผู้นำ (=2.84) ผู้นำมีความสามารถโน้มน้าวและสร้างแรงจูงใจให้กับท่าน (=2.81) ตามลำดับ 4 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

4.1 ภาวะผู้นำแบบบงการ ภาวะผู้นำแบบบงการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การ

บริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.28^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบบงการมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.2 ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.37^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.3 ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

($r = 0.44^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.4 ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

($r = 0.43^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

1 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (=3.65) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำแนวทางของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาปรับใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะมีการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการทุกปี

2 อันดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ เรียงตามลำดับได้ดังนี้

1) หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.81) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อถูกนำมาใช้ในระดับมาก โดยข้อมุ่งส่งเสริมคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต (=4.13) อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความดีงามในจิตใจของผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ยังคงมีอยู่ บ่งบอกถึงความใกล้ชิดกับพุทธศาสนาและวัดวาอาราม ส่วนข้อมีกิจกรรมการทำบุญและองค์กร ส่วนใหญ่จึงมีกิจกรรมเฉพาะวันสำคัญทางพุทธศาสนาบริจาคเป็นประจำ (=3.90) อยู่ในระดับมากอันดับสุดท้าย อาจเนื่องจากการที่มากและเวลาที่จำกัดของไปรงใสมมาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.67) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล มีความกระตือรือร้นในการประชาสัมพันธ์ข้อบังคับและการจัดเก็บภาษีให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีหน่วยงานตรวจสอบภายในองค์กร เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีข้อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้าตรวจการเงิน-การคลัง (=3.46) และข้อแสดงข้อมูลการเงินการคลังอย่างเป็นปัจจุบันต่อสาธารณะ (=3.44) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับเนื่องจากข้อมูลด้านการเงินการคลัง ต้องแสดงอย่างระมัดระวัง และในแต่ละปีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินไม่สามารถเข้าตรวจได้ทุกแห่ง เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนมาก

7) หลักความรับผิดชอบต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความรับผิดชอบต่อมาใช้

โดยรวมในระดับมาก (=3.65) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะการนำแนวทางตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายการบริหารราชการ คือ ข้อที่(5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์และข้อ (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อใส่ใจต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน (=3.86) ข้อจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเป็นธรรม (=3.83) และข้อมีจุดรับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน (=3.64) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนข้อแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ (=3.49) และสามารถบริหารจัดการความขัดแย้งได้ (=3.42) อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ อาจเนื่องมาจากงบประมาณที่จำกัดและความขัดแย้งทางการเมือง

8) หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาใช้โดยรวมในระดับมาก (=3.62) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อส่งเสริมด้านการศึกษาและฝึกอบรม(=3.80) อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 รองลงมาคือข้อให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทุนมนุษย์ (=3.69) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนองค์กร ตามแนวคิดด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ส่วนข้อการใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (=3.49) มีการใช้แค่ระดับปานกลางเนื่องจากปัญหาการว่างงานและความต้องการงานทำจึนไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมเป็นธรรม

9) หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้โดยรวมในระดับปานกลาง (=3.32) โดยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อมีเครือข่ายสารสนเทศที่ทันสมัย (=3.50) ข้อใช้เทคโนโลยีจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ (=3.49) ข้อใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการบริการ (=3.41) ข้อพัฒนาทักษะของผู้ใช้งานเครือข่ายสารสนเทศ (=3.31) และข้อประชาชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานได้ทางเครือข่ายสารสนเทศ (=2.90) ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การพัฒนา

ระบบและบุคลากรด้านนี้ดำเนินการอยู่ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

10) หลักองค์การแห่งการเรียนรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักองค์การแห่งการเรียนรู้มาใช้โดยรวมในระดับปานกลาง (=3.30) โดยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อมีการประชุมและสัมมนาเป็นประจำ (=3.50) ข้อมีการบูรณาการความรู้ในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน (=3.46) ข้อทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงาน (=3.26) ข้อมีการสอนงานโดยผู้รู้และมีประสบการณ์ (=3.22) และข้อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ (=3.06) ตามลำดับ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ยังต้องมีการส่งเสริมพัฒนาด้านองค์การแห่งการเรียนรู้มากขึ้น รวมไปถึงให้ความสำคัญกับกระบวนการนวัตกรรมตามแนวคิดรองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ จัยโต ซึ่งมีอยู่ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก ตระหนักถึงความจำเป็นของนวัตกรรม ขั้นตอนที่สอง การจุดประกายนวัตกรรม ขั้นตอนที่สาม การสร้างนวัตกรรม ขั้นตอนที่สี่ การนำเอานวัตกรรมไปใช้

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำโดยรวมในระดับปานกลาง (=3.13) โดยพิจารณาตามแบบภาวะผู้นำพบว่าทุกแบบมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้นำแบบบงการ (=3.39) ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (=3.20) ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ (=3.08) ผู้นำแบบให้การสนับสนุน (=2.87) ตามลำดับ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และหัวหน้าส่วนต่างๆ ซึ่งมีบทบาทชี้้องค์กร ต่างปฏิบัติงานตามกรอบอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ในองค์กรภาครัฐที่มีระเบียบขั้นตอนค่อนข้างมาก ต้องสั่งงานตามสายการบังคับบัญชา และไม่สามารถตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างฉับพลัน เพราะไม่ใช่บริษัทจำกัด รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เป็นอิสระจากการเมืองอย่างแท้จริง ทำให้บางครั้งผู้บริหารปฏิบัติงานขาดจากความเป็นตัวตนที่แท้จริง

4. การจัดอันดับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ เรียงตามลำดับดังนี้

4.1 ภาวะผู้นำแบบบงการ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบบงการโดยรวมในระดับปานกลาง (=3.39) โดยพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อผู้นำสื่อสารกับท่านในลักษณะสั่งการ (=3.68) และข้อความสัมพันธ์ของท่านกับผู้นำเป็นแบบเจ้านายกับลูกน้อง (=3.63) ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้นำส่วนใหญ่ยังเน้นการใช้อำนาจและต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเอาเกรง ส่วนอีก 3 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำมักสั่งงานท่านโดยใช้อำนาจคิดและตัดสินใจเพียงคนเดียว (=3.39) ข้อผู้นำกำหนดกฎเกณฑ์ขั้นตอนการทำงานให้ท่านอย่างมีมาตรฐาน (=3.12) และข้อผู้นำควบคุมการทำงานของท่านอย่างเข้มงวด (=3.10) ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากองค์กรของรัฐไม่ใช่บริษัทจำกัด การคิดตัดสินใจและความใส่ใจจึงมีไม่มาก

4.2 ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมโดยรวมในระดับปานกลาง (=3.20) โดยพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำของท่านมุ่งการทำงานเป็นทีม (=3.45) ข้อในการทำงานท่านและผู้นายยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีเหตุผล (=3.18) ข้อผู้นำเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็น (= 3.13) ข้อท่านและผู้นำมีการประชุมและปรึกษาหารือกันเป็นประจำ (=3.05) ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเพราะผู้นำแต่ละคนต่างต้องทำงานอย่างระมัดระวังภายใต้อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด รวมถึงปริมาณภารกิจงานที่มากและเวลาที่บีบจำกัด

4.3 ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จโดยรวมในระดับปานกลาง (=3.08) โดยพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำมอบหมายงานให้ท่านทำเป็นประจำ (=3.37) ข้อผู้นำกำหนดเป้าหมายที่ทำหายในการทำงานให้ท่าน (=3.17) ข้อผู้นำของท่านมีมาตรฐานการทำงานที่สูง (=3.15) ข้อผู้นำมีการประเมินการทำงานของท่านเป็นประจำ (=3.13) ข้อผู้นำกล้าชื่นชมและตำหนิตานในสถานการณ์และเวลาที่เหมาะสม (=3.12) ข้อท่านได้รับการส่งเสริมประสบการณ์การทำงานจากผู้นำ (=2.84) ผู้นำมีความสามารถโน้มน้าวและสร้างแรงจูงใจให้กับท่าน

(=2.81) ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงว่าตัวผู้นำยังให้ความสำคัญไม่มากในการสร้างนวัตกรรมเพื่อบุคคลที่ทีมงานและองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

4.4 ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนโดยรวมในระดับปานกลาง (=2.87) โดยพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำใส่ใจในงานและชีวิตส่วนตัวของท่าน (=3.04) ข้อผู้นำมีความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือท่านอย่างจริงใจ (=2.91) ข้อผู้นำสามารถไกล่เกลี่ยและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งให้ท่านได้ (=2.85) ข้อผู้นำส่งเสริมและพัฒนาความก้าวหน้าของท่าน (=2.84) และข้อท่านรู้สึกภูมิใจและไว้วางใจต่อผู้นำ (=2.72) ตามลำดับ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมไทยที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตา กรุณา มีกัลยาณมิตร เริ่มน้อยลงทุกวัน เปลี่ยนเป็นสังคมแห่งผลประโยชน์

5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะว่า ในองค์กรภาครัฐ มีองค์ประกอบหลายด้าน ไม่ว่าจะด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านการบริหารงาน และด้านพฤติกรรมของคน ซึ่งผู้นำเป็นเพียงกลไกหนึ่งขององค์กร แต่ก็ยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ เมื่อแยกตัวแปรอิสระที่ศึกษาพบว่า

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำแบบบงการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าการใช้อำนาจของผู้นำมีผลต่อการนำธรรมาภิบาลมาใช้น้อยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบบงการมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักคุณธรรมในทิศทางเดียวกันระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้นำไม่สามารถใช้อำนาจบังคับให้คนเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับแนวพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ที่ว่า “ในบ้านเมือง

นั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำแบบให้การสนับสนุนของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักนิติธรรมในทิศทางเดียวกันระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเป็นเพราะว่า องค์กรภาครัฐจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย มีการกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน และต้องปฏิบัติตามภายใต้ระเบียบกฎหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี Bureaucracy ของ Max Weber จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า ผู้นำแบบนี้มีผลต่อการนำหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ มาใช้ในองค์กร เนื่องจากจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ยอมรับฟังซึ่งกันและกันด้วยเหตุด้วยผล เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์กับ ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จส่งผลต่อการนำธรรมาภิบาลตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ มา

ใช้เพื่อพัฒนาและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ นำพองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ตามแนวทางการบริหารภาครัฐแนวใหม่

ดังนั้น ถึงแม้ว่าผู้นำจะเป็นเพียงกลไกหนึ่งขององค์กร แต่ก็มีความสำคัญที่จะกำหนดทิศทางและนำพองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และกำหนดยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นทั้งหลักธรรมาภิบาลและความมีภาวะผู้นำจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เราต้องการผู้นำที่มองผลประโยชน์ของประเทศชาติแลประชาชนเป็นสำคัญท่ามกลางการต่อสู้ด้านทุนมนุษย์และปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนตามแนวทางพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546

ข้อเสนอแนะ

1. การนำไปประยุกต์ใช้ ควรปฏิบัติดังนี้

1.1 การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมหรือมีการทำประชาคม

1.2 ส่งเสริมคนดีมีคุณธรรม ให้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์กร

1.3 ส่งเสริมพัฒนาระบบและบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารในองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พร้อมจัดทำ website หน่วยงาน

1.4 จัดประชุม อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานเป็นประจำ

1.5 สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมรักษาผลประโยชน์สาธารณะแก่ประชาชน

1.6 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนขององค์กร

1.7 ตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทุนมนุษย์

1.8 ให้นำหน่วยงานตรวจสอบภายในมีอิสระในการทำหน้าที่

1.9 นำแนวทางการสร้างองค์กรสมัยใหม่ ตามตัวแบบห้าเอส (5'S Model, เสน่ห์ จัยโต) มาปรับใช้

1.10 ประชาสัมพันธ์ระเบียบและกฎหมายต่างๆ ให้ประชาชนทราบทางวิทยุกระจายเสียง หรือจัดทำเป็นแผ่นพับ

1.11 จัดทำบอร์ดแสดงข้อมูลด้านการเงินการคลังเป็นไตรมาส

1.12 มีหนังสือเชิญตัวแทนประชาชนเข้าร่วมประชุมสภา

1.13 จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองในพื้นที่

1.14 ให้ทุนสนับสนุนในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ

1.15 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดฝึกอบรมหลักสูตรภาวะผู้นำแก่ผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบล

1.16 ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในการเลือกผู้นำเข้ามาบริหารองค์กร

1.17 มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเรื่องภาวะผู้นำ และหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นๆหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น

2.2 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกควรใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

2.3 ควรทำการวิจัยเรื่องดังกล่าวในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นๆหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ที่ประสบความสำเร็จหรือได้รับรางวัลธรรมาภิบาล

บรรณานุกรม

- ณัฐวุฒิ แก้วบางพุด. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับวัฒนธรรมองค์กรกรณีศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล)*
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2551). *องค์การวิวัฒน์และโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ตะวัน.*
- ภิษญาภา สนิทพจน์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตาก (วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).*
- สถาบันพระปกเกล้า. (2551). *ทศวรรษ: ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร*
- สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย. (2547). *เอกสารประกอบการศึกษาอบรมและสัมมนาหลักสูตร หัวหน้าส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบล*
- สันสิทธิ์ ชวลิตธารง. (2546). *หลักการบริหารรัฐกิจ กับระบบราชการไทย. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.*
- สำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2547). *คู่มือการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*
- เสนห์ จุ้ยโต. (2548). *การบริหารนวัตกรรมแนวใหม่, นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- สุภัทรมาศ จรรย์เวชชวัฒนา. (2547). *การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา)*
- สุเมธ แสงนิมนวล. (2552). *ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า*